

Пріоритетним напрямком роботи з кадрами на сучасному етапі є створення ефективної педагогічної системи виховання співробітників правоохоронних органів.

Поліція є соціально значущим органом, що включає систему державних служб і організацій з охорони правопорядку. Підвищення престижу служби в Національній поліції України особливо важливо в сучасному суспільстві, в тому числі для підвищення рівня довіри населення. Формування позитивного образу співробітника поліції полягає в щоденній, планомірній роботі, що має довгостроковий і комплексний характер.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. ст.379.
2. Правила етичної поведінки поліцейського: Наказ МВС від 09.11.2016 № 1179 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text> (дата звернення: 20.10.2021).

Одержано 19.10.2021

УДК 811.342.725.1

Олена Борисівна ОВЕРЧУК,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри українознавства факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Анастасія Вадимівна БАТЮХ,

курсантка 2 курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

Сьогодні питання захисту й розвитку державної мови, що гостро постало в суспільстві ще з часів отримання Україною незалежності, набуло особливої актуальності. Сприяло цьому прийняття в травні 2019 року Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», що остаточно «визначає українську мову як єдину державну мову в Україні та покладає на державу обов'язок забезпечувати всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України» [1].

І хоча ратифікація цього закону викликала в суспільстві значний резонанс, а деякі його положення, зважаючи на складну спадщину України в мовній сфері, – навіть стали причиною спротиву, особливо серед проросійського населення, незаперечним є той факт, що захист і розвиток мови повинні бути неодмінною складовою політики будь-якої цивілізованої країни. Державний статус українській мові сьогодні гарантує Конституція (ст. 10, 24, 53), особливості ж використання мови в різних сферах життя відтепер визначає Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної», прийняття якого на 28 році незалежності, нарешті, дозволило надати нашій мовній політиці системності й закрити більшість прогалин у мовному законодавстві.

Питання мовної політики в Україні й Закордоном, шляхів її реалізації та вдосконалення, розв'язання контроверсійних проблем на цьому ґрунті, ролі мови в збереженні національної культури й ідентичності тощо перебували в центрі уваги таких науковців як: Н. Артикуца, С. Гнатюк, О. Доценко, Г. Євсєєва, С. Зідорук, Г. Ковальчук, В. Нагорний, Ю. Прадід, Л. Симоненко, А. Токарська, Г. Черненко, О. Юрчук та інші. Попри активну роботу представниками різних наукових шкіл, численні спроби державного врегулювання мовного питання в Україні, чимало його аспектів і досі залишаються недостатньо вивченими. У зв'язку з цим цікавим буде проаналізувати досвід європейських держав у розв'язанні мовного питання з його проекцією на Україну.

І хоча Європейський Союз пропагує багатомовність, мовна політика більшості європейських країн водночас характеризується націоцентричністю. Так, пріоритетними цілями мовної політики Європейський Союз вважає: вивчення двох іноземних мов, ранній старт у вивченні іноземної мови, зниження віку початку навчання другій іноземній мові, захист етнічних та регіональних мов, піднесення якості освіти вчителів, ширше використання загальноєвропейських мовних рекомендацій. Проте поза цими загальними вказівками кожна країна може вести власну мовну політику [2]. Наприклад, у Франції завдяки чіткому чинному законодавству мовне питання характеризується політикою монолінгвізму, що проявляється у впровадженні французької мови у всіх сферах життя, спрямуванні державної політики на підтримку, захист і розвиток французької мови. Відстоювати права національної мови й протидіяти надмірному впливові англійської державі допомагає існування у Франції національно свідомого суспільства, чого, на жаль, сьогодні не вистачає українській мовній спільноті.

Законодавство Німеччини, пропри значний вплив після поразки у другій світовій війні країн-союзників (США, Велика Британія, СРСР, Франція), також наголошує на важливості національної та мовної самобутності. Зважаючи на велику кількість емігрантів у цій країні, держава спрямовує багато зусиль на створення безкоштовних мовних курсів для вивчення та покращення навичок володіння німецькою мовою. Обов'язковим є знання німецької мови й для здобувачів освіти. Із 1996 року в Німеччині для перевірки рівня володіння мовою існує спеціальний мовний тест – «DSH» (Deutsche Sprachprüfung für den Hochschulzugang ausländischer Studienbewerber). В Україні досить тривалий час спостерігалися спроби створення подібних курсів, але справді актуальними вони стали лише після вступу в дію положення Закону про необхідність отримання державного сертифіката на рівень володіння державною мовою для окремих категорій громадян.

Мовна ситуація в Латвії й Естонії має багато спільного з українською, оскільки ці країни, як пострадянські республіки, зазнали значної русифікації. Проте після здобуття незалежності, на відміну від української влади, яка не тільки не намагалася подолати наслідки тривалого впливу російської мови, а й навіть продовжувала користуватися радянським законодавством у мовній сфері, політична еліта Латвії й Естонії спрямувала всі зусилля на відновлення статусу національних мов. Наприклад, у Латвії майже відразу державна мова стала обов'язковою у всіх сферах життя, єдиною мовою освіти, а для отримання громадянства населенню, яке проживало за межами країни, було уведено обов'язкову натуралізацію, складання іспиту зі знання державної мови. Естонія, як і Латвія, закріпила статус державної мови на законодавчому рівні й надала громадянство лише тим особам, які проживали на території країни, увівши для естонців, що проживають за її межами, та інших охочих отримати громадянство обов'язковий іспит на рівень володіння естонською мовою.

Отже, сьогодні наша влада, нарешті, усвідомила необхідність спрямування державної політики на зміцнення позицій української мови й відтепер вона повинна використовуватися в усіх сферах суспільного життя по всій території України. Проаналізований нами досвід європейських країн у розв'язанні мовного питання вказує, що реформи, спрямовані на покращення мовної ситуації в Україні, будуть найбільш ефективними при впровадженні консолідованої мовної політики. До того ж успішність мовної політики багато в чому залежить від існування національно свідомого, з чітко визнаними пріоритетами, здатного відстоювати свої права суспільства.

Список бібліографічних посилань

1. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2019. № 21.
2. Левчук П. Г. Мовна політика в країнах Європейського Союзу та Україна. Аналіз та практики добрих практик. URI: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/11404>

Одержано 11.10.2021